

Bemærkninger til forslaget

A. Pagtens forhistorie.

I flere europæiske lande findes der områder med befolkningsgrupper, der taler et andet end flertalsbefolkningens sprog. Dette er en følge af den historiske udvikling, hvor stater ikke er blevet dannet efter rent sproglige afgrænsninger, og hvor små samfund er blevet opslugt af større.

Situationen for sådanne regionale sprog eller mindretalssprog varierer fra få tusind personer, der taler de omhandlede sprog, til flere millioner. Fælles for mange af disse sprog er imidlertid, at de i større eller mindre omfang er i en udsat situation, dels på grund af landenes assimilationspolitik, dels og ikke mindst på grund af påvirkningen gennem den moderne civilisation, herunder især massemedierne.

Forskellige organer inden for Europarådet har gennem årene udtrykt bekymring over situationen for disse sprog. Den europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder i artikel 14 princippet om ikke-diskrimination, hvorefter enhver forskelsbehandling på grund af bl.a. sprog eller tilhørsforhold til et nationalt mindretal er forbudt i hvert fald med hensyn til nydelser af de i konventionen anerkendte rettigheder og friheder. Denne bestemmelse indeholder imidlertid kun en ret til ikke at blive underkastet forskelsbehandling, men ikke et system, der positivt beskytter mindretalssprog og de samfund, der bruger dem.

Den parlamentariske Forsamling under Europarådet anbefalede derfor i 1961 ved rekommandation 285, at der til supplering af Den europæiske Menneskerettighedskonvention blev vedtaget bestemmelser med henblik på at beskytte mindretals ret til at nyde deres egen kultur, bruge deres eget sprog, oprette egne skoler osv.

Den parlamentariske Forsamling vedtog senere i 1981 rekommandation 928 om de uddannelsesmæssige og kulturelle problemer, som mindretalssprog og dialekter i Europa rejser, og Europa-Parlamentet vedtog samme år en resolution om samme spørgsmål. Begge dokumenter konkluderede, at det var nødven-

digt at udarbejde en pagt om regionale sprog eller mindretalssprog og kulturer.

På baggrund af disse rekommandationer og resolutioner besluttede Den stående Kommunalconference (CLRAE) at påtage sig arbejdet med udarbejdelsen af en europæisk pagt om regionale sprog eller mindretalssprog på grund af den rolle, som lokale og regionale myndigheder må formodes at have med hensyn til sprog og kulturer på lokalt og regionalt plan.

Ved resolution 192 (1988) foreslog Kommunalconferenceen teksten til en pagt, som skulle have status som en konvention.

Dette foranledigede, at Europarådets Ministerkomité nedsatte en ad hoc ekspertkomité om regionale sprog eller mindretalssprog i Europa (CAHLR), der skulle udarbejde en pagt på baggrund af den af Kommunalconferenceen udarbejdede tekst. Ekspertkomiteen indledte sit arbejde i 1989 og forelagde den endelige tekst til et udkast til en pagt for Ministerkomiteen i 1992.

Pagten blev vedtaget af Ministerkomiteen som en konvention på det 478. stedfortrædermøde den 25. juni 1992 og åbnet for undertegnelse i Strasbourg den 5. november 1992. Pagten blev på denne dato undertegnet af 11 af Europarådets medlemslande, herunder af Danmark. Pagten trådte i kraft den 1. marts 1998 efter at være blevet ratificeret af Finland, Kroatien, Liechtenstein, Nederlandene, Norge og Ungarn. Pagten er endvidere blevet ratificeret af Schweiz og Tyskland med virkning fra henholdsvis 1. april 1998 og 1. januar 1999. Tyskland har i forbindelse med ratifikation af pagten bl.a. anmeldt dansk (og frisisk) i det danske sprogområde i Slesvig-Holsten som mindretalssprog.

B. Danmarks ratifikation.

Den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog er en folkeretligt bindende konvention. Ved Danmarks ratifikation af pagten opstår der for Danmark folkeretlige forpligtelser, hvis opfyldelse vil blive overvåget i overensstemmelse med de i pagtens afsnit IV indeholdte bestemmelser. I henhold til pagt-